

VIMPELIN KUNNAN

TARKASTUSLAUTAKUNNAN

ARVIOINTIKERTOMUS 2017

TALOUDEN JA TOIMINNAN TARKASTUS.....	3
Tarkastuslautakunta	3
Tilintarkastaja	3
Tarkastustoiminta	3
KUNNAN TALOUDEN KEHITYMINEN	3
Vertailu kriisikuntia kuvaavien tunnuslukujen raja-arvoihin	5
JÄRVI-POHJANMAAN YHTEISTOIMINTA-ALUEEN HALLINNON ARVIOINTI.....	6
TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	7
Järvi-Pohjanmaan perusturvalautakunta	7
Aikuispsykososiaaliset palvelut.....	7
Vastaanottopalvelut	7
Erikoissairaanhoido.....	7
Aikuissosiaalityö.....	8
Perhepalvelut.....	8
Hoito- ja hoivapalvelut.....	8
Vammaispalvelut	9
Suun- ja terveydenhuolto.....	9
Eläinlääkintä- ja ympäristöterveydenhuolto	9
Työterveyshuolto	9
Järvi-Pohjanmaan sivistyslautakunta.....	10
Järvi-Pohjanmaan maaseutulautakunta.....	12
Kunnanhallitus.....	13
Tekninen lautakunta	14
Yhdyskuntasuunnittelu.....	14
Yhdyskuntatekniset palvelut	14
Liikenneväylät	14
Puistot ja yleiset alueet.....	14
Ulkoilu- ja liikunta-alueet.....	14
Ympäristön huolto ja rakennusvalvonta	15
Toimitila ja vuokrauspalvelut.....	15
Puhdistus- ja ravitsemuspalvelut	16
Vesihuoltolaitos	16
Investoinnit.....	17
Kunnan konserniyhtiöt.....	17
YHTEENVETO.....	18

TALOUDEN JA TOIMINNAN TARKASTUS

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella kunnanvaltuuston päätettäväksi kunnan hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat, sekä arvioida vuosittain valtuuston asettamien toiminnallisten ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida vuosittain valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen. Tarkastuslautakunnalla on tarkastusoikeus niihin kunnan konserniyhtiöihin, joissa omistusoikeus on yli 50%. Valtuusto on kokouksessaan 12.6.2017 valinnut yksimielisesti tarkastuslautakuntaan valtuuston toimikaudeksi seuraavat jäsenet ja henkilökohtaiset varajäsenet:

Varsinainen jäsen

Niemi Jyrki, pj.
Mikola Mikael, vpj.
Aho Aila
Leppäaho Jouni
Järvenpää Laila

Henkilökohtainen varajäsen

Jukkala Veijo
Vihriälä Tuomo
Apilasaho Helena
Lehto Teemu
Järvelä Hilikka

Tilintarkastaja

Vimpelin kunnan tilintarkastajana toimii 2017-2020 BDO Audiator Oy:stä vastuunalaisena tilintarkastajana JHT, HT Tuula Ylikangas.

Tarkastustoiminta

Tarkastuslautakunta on työssään tutustunut vuoden 2017 talousarvioon, taloussuunnitelmaan, kunnan strategiaan ja hallintosäätöön sekä valtuuston ja hallituksen pöytäkirjoihin. Lisäksi on tutustuttu ennalta sovitun työnjaon mukaisesti eri lautakuntien pöytäkirjoihin.

Tarkastuslautakunta on kokoontunut 5 kertaa vuonna 2017. Lautakunnan jäsenistä kolme osallistui Kokkolassa 23.8.2017 järjestettyyn uusille jäsenille tarkoitettuun koulutukseen. Lautakunnan jäsenet ovat tehneet oman osuutensa arviointikertomuksesta suurelta osin omalla ajallaan. Kuntalain mukaiset esteellisyydet on huomioitu lautakunnan työskentelyssä.

KUNNAN TALOUDEN KEHITTYMINEN

Vimpelin kunnan taloustilanne vahvistui edelleen vuonna 2017. Taseessa ollut alijäämä 710 776, 92 euroa saatiin katettua vuoden 2017 tilinpäätöksessä. Kunnallisveroon ei ole tehty muutoksia, joka on 22,25%. Vuonna 2017 ylijäämäinen tulos 0,962 miljoona euroa.

Yhteisöverojen tuotto oli 648 543 euroa, jossa nousua edelliseen vuoteen oli 77 356 euroa. Kiinteistöverojen tuotto oli 905 375 euroa, jossa nousua edellisvuoteen 38 933 euroa. Verotulot nousivat yhteensä 126 689 euroa vuoden 2016 tilinpäätökseen verrattuna. Verotuloja kertyi 10,642 miljoonaa euroa, joka ylittyi n. 15 tuhatta euroa ennakoidusta. Toimintatuottojen määrä oli 4,020 miljoonaa euroa, jossa nousua edelliseen vuoteen 2,015 miljoonaa euroa. Toimintakulujen määrä oli 20 931 687 euroa, mikä on n. 2,4 miljoonaa euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. Toimintakulujen kriittistä tarkastelua on jatkettava hyvässä yhteistyössä eri toimintatahojen kanssa, jolla luodaan luottamusta Vimpelin kunnan vakaaseen talouteen.

Kunnan toimintakate, joka vuonna 2017 oli -16,912 miljoonaa euroa, joka on lähes edellisen vuoden tasolla.

Kunnan tilinpäätös vuodelta 2017 on ylijäämäinen 0,962 miljoonaa euroa. Taloudelle asetetut tavoitteet ovat toteutuneet. Erityisesti perusturvan menojen tarkastelu on tärkeää, koska sote menot vaikuttavat valtionosuuksiin maakuntauudistuksen jälkeen (tehokas perusturva vaikuttaa positiivisesti valtionosuuksiin).

Verotulot 2010 – 2017

Verotulot	TP 2010	TP 2011	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
Kunnallisvero	7 889 123	7 837 900	8 250 870	9 042 115	8 849 337	9 147 885	9 192 000	9 088 400
Yhteisövero	1 381 512	1 360 898	451 432	422 491	550 011	614 662	571 187	648 543
Kiinteistövero	341 274	409 864	519 451	583 562	677 603	766 358	866 442	905 375
Yhteensä	9 611 909	9 608 662	9 221 753	10 048 168	10 076 951	10 528 906	10 629 629	10 642 318
Verotulot, €/as	2 953	2 982	2 877	3 169	3 243	3 426	3 513	3 578

Valtionosuudet 2010 – 2017

	TP 2010	TP 2011	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
Yleinen valtionosuus								
Sosiaali- ja terveystoimi								
Sivistys- ja kulttuuritoimi								
Verotulontasaus								
Valtionosuudet yhteensä	6 407 940	6 768 595	6 685 176	7 533 875	8 292 810	8 058 898	8 227 134	8 129 709
Harkinnanvarainen avustus	490 000	0	420 000	415 000	446 000	0	0	0
KOKONAISSUMMA VALTIONOSUUS	6 897 940	6 768 595	7 105 176	7 948 875	8 738 793	8 058 898	8 227 134	8 129 709

Taloudelliset tunnusluvut Vimpelin kunta 2010-2017

Tunnusluku	TP 2010	TP 2011	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
Asukasmäärä	3255	3223	3204	3173	3107	3073	3026	2974
Vuosikate € / asukas	218	-213	-315	43	272	721	777	614
Omavaraisuusaste %	61	53,7	43,73	39,78	31,74	37,90	44,99	49,10
Lainat € / asukas	1648	1912	2522	3107	4352	4170	3505	3208
Kunnan lainakanta 1000€	5363	6161	8080	9859	13521	12 814	10606	9541
Pääomamenojen tulo-rahoitus %	40,37	-39,4	-57					
Investointien tulo-rahoitus %	105,64	-81,65	-100	12	19,2	142,6	477,9	265,1
Kassan riittävyys päivinä	27	23	12	21	30	25	23	25

Vertailu kriisikuntia kuvaavien tunnuslukujen raja-arvoihin

Arviointimenettelyä, ns. kriisikuntamenettelyä koskevat säännökset on siirretty kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetusta laista uuteen kuntalakiin. Uuden kuntalain (118 §) mukaan arviointimenettely voidaan käynnistää, jos

- kunta ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää määräajassa
- kunnan konsernitaseeseen on kertynyt alijäämää viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa asukasta kohden TAI
- kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena peräkkäisenä vuotena täyttäneet kaikki laissa säädetyt raja-arvot, jotka ovat:

1) kuntakonsernin vuosikate on ilman kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 30 §:n mukaan myönnettyä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta negatiivinen;

2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroveroprosentti;

3) asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla;

4) kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia.

Konsernitason kriisikuntakriteerien osalta uutta arviointimenettelyä sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2017 vuosien 2015 ja 2016 konsernitilinpäätöksiin kertyneisiin

alijäämiin ja konsernitilinpäätöksistä laskettaviin tunnuslukuihin (148.4 §). Konsernitason kriisikuntamenettely edellyttää konsernitilinpäätöksiä kaikilta kunnilta.

Kriisikuntakriteerit	raja-arvo	Vimpeli	Raja-arvo ylittyy
Kuntakonsernin vuosikate, ilman harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta	0	2 663 000 €	ei
Kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1 % korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti	19,91	22,25 %	kyllä
Asukasta kohti laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla	8964 €/as (vuonna 2016)	5 445 €/as.	ei
Kuntakonsernin suhteellinen velkaantuneisuus on vähintään 50 %	50	61,01 %	kyllä

Tunnuslukujen raja-arvoista ylittyy edelleen kaksi kohtaa. Kuntakonsernin talouden kannalta tärkeä positiivinen signaali on, että vuosikate ilman harkinnanvaraista avustusta on positiivinen. Laskua konsernin vuosikatteessa edelliseen vuoteen verrattuna on n. 502 tuhatta euroa.

*Vimpelin kunnalle aloitettiin vuonna 2014 arviointimenettely vanhan kuntalain mukaisesti, jonka seurauksena valtionvarainministeriö arvioi Vimpelin kunnan selviytymistä itsenäisenä kuntana. Vimpelissä vuonna 2014 alijäämä per asukas oli **1155,89 euroa**, jonka seurauksena Vimpelille määrättiin vuonna 2015 erityinen kuntajakoselvittäjä. Kuntajakoselvittäjä päätti laatia selvitykseensä perustuen yhdistymisluonnoksen Vimpelin kunnan ja Alajärven kaupungin kanssa. Valtioneuvosto hylkäsi 26.5.2016 erityisenkuntajakoselvittäjän esittämän Vimpelin kunnan kuntaliitoksen Alajärven kaupungin kanssa.*

Vimpelin kunta paransi edelleen vuonna 2017 tulostaan, jonka seurauksena alijäämä saatiin kokonaan katettua. Kuntakonsernitason velkaantuminen on saatu taitettua ja lainoja kunta lyhentää voimavarojen mukaan. Investoinnit kunta pyrkii pitämään enintään vuosikatteen suuruisina, mikä mahdollistaa lainamäärän vähentämisen hallitusti myös suunnitelmavuosilla. Konserniohjaukseen kunta on kiinnittänyt erityistä huomiota.

JÄRVI-POHJANMAAN YHTEISTOIMINTA-ALUEEN HALLINNON ARVIOINTI

Järvi-Pohjanmaan yhteistoiminta-alueen hallinto on järjestetty 22.2.2007 allekirjoitetulla Järvi-Pohjanmaan neuvoston sopimuksella, jonka mukaan yhteistyön osapuolet itsenäiseltä

ja tasa-arvoiselta pohjalta vapaaehtoisin toimin toteuttavat kuntalain 76 §:n mukaista kuntien välistä yhteistyötä, josta on koko alueelle ja kaikille peruskunnille hyötyä.

Järvi-Pohjanmaan alueen kunnat ovat irtisanoneet kaikki yhteistoimintasopimukset vuoden 2015 aikana. Irtisanominen tuli voimaan 1.1.2017 alkaen.

TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Järvi-Pohjanmaan perusturvalautakunta

Järvi-Pohjanmaan perusturva on toteuttanut vuoden 2017 aikana toiminnallista ja taloudellista palvelurakennetta. Perusturvan menot vuonna 2017 olivat 11 625 448 euroa. Edellisvuoteen verrattuna nousua oli 436 400 euroa 3.9 %. Talousarvion vuodelle 2017 11 600 125 euroa, tähän ylitystä tilinpäätökseen 25 323 euroa. Tavoitteena on ollut huomioida asiakkaan etu, hyvä palvelu ja lakiuudistusten tuomat uudet toiminta- ja palvelumallit. Lisäksi on huomioitu kuntien talouden tasapainottamisvaatimukset.

Aikuispsykososiaaliset palvelut

Aikuisten psykososiaalisten palvelujen tavoitteena on vahvistaa asiakkaan asemaa, edistää mielenterveyttä ja päihteettömyyttä sekä ongelmien ehkäisyä. Työskentelyssä korostuu tarpeenmukaisesti tehtävä moniammatillinen yhteistyö. Haasteena aikuisten psykososiaalisissa palveluissa on asiakkaiden tarpeiden arviointi sekä riittävä ja oikea-aikainen palvelun tarjoaminen, jolla pystytään ehkäisemään laitoshoidon tarvetta. Vuoden 2017 tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Palveluohjausta on vahvistettu. Verkostoneuvottelut ja yhteispalaverit toteutuneet asiakastarpeiden mukaisesti.

Vastaanottopalvelut

Vuoden 2017 aikana Järvi-Pohjanmaan perusturvaan vaihtaneita oli 47 henkilöä. Järvipohjanmaalta kuusiokuntiin vaihtaneita oli 265 ja muualle vaihtaneita 29 henkilöä. Vuoden 2017 hoitotakuu on toteutunut asetuksen mukaisesti. Koulutuspäivien määrä vähintään 3 päivää on toteutunut. Koulutusta ollut 2017 keskimäärin 5 päivää/työntekijä.

Vastaanottopalveluiden kulut ovat nousseet 146 782 euroa verrattuna vuoteen 2016 15,4%. Tilinpäätöksen ja talousarvion ero vuonna 2017 oli 0,2%. Vastaanottopalveluiden suunnitelma on toteutunut vuonna 2017 pääsääntöisesti.

Erikoissairaanhoito

Erikoissairaanhoidon palvelut ostetaan pääosin Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriltä, lisäksi tarvittaessa sairaanhoitopiirin ulkopuolelta ja yksityisiltä palvelujen tuottajilta. Vuoden 2017 talousarvioon verrattuna menot olivat 263 174 euroa suuremmat otettuna

huomioon 5858 euron tuotot. Erikoissairaanhoidon kustannukset nousivat vuonna 2017 verrattuna vuoteen 2016 3,8%, eli 159 653 euroa Vimpelissä.

Aikuissosiaalityö

Aikuissosiaalityö on suunnitelmallista sosiaalityötä, jonka tavoitteena on vahvistaa asiakkaan omaa toimintakykyä, osallisuutta ja ehkäistä sosiaalisten ongelmien syntyä kartoittamalla asiakkaan elämäntilannetta, vahvuuksia ja voimavaroja. Työssä tehdään moniammatillista yhteistyötä ja hyödynnetään muita palveluita. Vuoden 2017 tavoitteet ovat pääasiallisesti toteutuneet. Mm. Osku hanke on saatu päätökseen onnistuneesti. Vuonna 2017 perustoimeentuki on siirtynyt Kelalle. Pitkäaikaistyöttömille järjestetyt ryhmätoiminnot on saatu toteutettua. 4 ryhmää on aloittanut toimintansa.

Aikuissosiaalityö alitti talousarvionsa, alitusta oli 20,2% Verrattuna vuoden 2016 tilinpäätökseen kustannukset ovat laskeneet 111 184 euroa eli 37,5%. Tavoitteet ovat toteutuneet Vimpelin kohdalta.

Perhepalvelut

Perhepalvelujen tavoitteena on tukea ja auttaa perheitä suunnitelmallisesti ja moniammatillisesti. Työmuotoja ovat: lapsiperheiden sosiaalityö, lastenvalvojan palvelut, kasvatus ja perheneuvola palvelut, lasten suojelutyö sekä perhetyö. Vuoden 2017 perhepalveluiden tavoitteet ovat pääsääntöisesti toteutuneet. Lastensuojelu ilmoitukset on käsitelty määrä ajassa lukuun ottamatta 1 kpl. Palvelutarpeen arvioinnit ovat toteutuneet määrääjässä 3 kk. ilmoituksien määrän noususta huolimatta. Yhteensä sosiaalihuoltolain mukaisia asiakkaita 265 kpl, joista Alajärvi 208 kpl ja Vimpeli 57 kpl.

Perhepalvelut ylittivät talousarvion 4,6%. Vuoden 2016 tilinpäätökseen verrattuna ylitystä on 44 040 euroa, eli 8,9 %. Perhepalveluiden tavoitteet ovat toteutuneet osittain. Perhepalvelujen toiminta on ollut toiminnallisesti tehokasta.

Hoito- ja hoivapalvelut

Hoito- ja hoivapalvelujen tavoitteena on, että ikäihmiset elävät itsenäistä, mielekästä ja täysipainoista elämää omassa kodissaan. Palvelut tukevat iäkkään henkilön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä, itsenäistä suoriutumista ja osallisuutta sekä ennaltaehkäisevät lisäpalvelun syntymistä. Vuonna 2017 hoiva ja hoitopalveluiden tavoitteet ovat 9 (22) pääasiallisesti toteutuneet. Hoitopalvelut ovat ostopalveluista vähentyneet 1183 hoitopäivää. Potilasmäärä on pysynyt ennallaan. Kotona asuvien prosentuaalinen määrä 2 % ei ole toteutunut.

Hoito- ja hoivapalveluiden talousarvio ilman muutoksia 3 872 254 euroa. Alitusta talousarvioon oli 327 267 euroa. Verrattuna vuoden 2016 tilinpäätökseen kulut ovat nousseet 191 964 euroa. Tarkastuslautakunta kiittää henkilökuntaa kustannustehokkaasta työstä.

Vammaispalvelut

Vammaispalveluiden tehtävänä on järjestää ja tuottaa vammaispalvelulain sekä asetuksen ja kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain sekä omaishoidon tuesta annetun lain ja perhehoitaja lain mukaisia palveluja. Hakemusten ja yhteydenottojen käsittely on toteutunut määrä ajassa (7 arkipäivää). Vammaispalvelutiimi kokoontuu säännöllisesti. Laitoshoidossa olevien määrää ei ole pystytty vähentämään. Vuoden 2019 valmistuvan ryhmämuotoisen tuetun asumisen yksikön suunnittelu on käynnistetty vuonna 2017.

Vammaispalvelut ylittivät talousarvion 14,5% ja verrattuna vuoden 2016 tilinpäätökseen nousua tuli 7,3% eli 79 308 euroa. Vammaispalvelut toteutettiin 2017 asianmukaisesti.

Suun- ja terveydenhuolto

Suun- ja terveydenhuolto toteutui lähes talousarvion mukaisesti 3,2 %, 9001 euroa suurempi kuin talousarviossa 2017. Verrattuna tilinpäätökseen 2016 nousua oli 44766 euroa 18,5 %. Kuntoutuspalvelut (terveyskeskuspsykologin, puheterapian, toimintaterapia, avo- ja laituskuntoutuksen sekä lääkinnällinen kuntoutus) ylitti talousarvion n.3,1%. Verrattuna vuoden 2016 tilinpäätökseen kulut ovat 17 263 euroa pienemmät.

Eläinlääkintä- ja ympäristöterveydenhuolto

Eläinlääkintä- ja ympäristöterveydenhuolto alitti talousarvion vuonna 2017 3464 euroa 4,6 % edellisvuoteen 2016 verrattuna alitusta on 7115 euroa 9,0 %.

Työterveyshuolto

Työterveyspalvelut eivät kuulu perusturvan kustannuspiiriin vaan ne hankitaan alueen yksityisiltä toimijoilta.

Perusturvalautakunnalle asetetut taloudelliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet.

Järvi-Pohjanmaan sivistyslautakunta

Alajärven sivistyslautakunta tuottaa Vimpelin sivistys-, varhaiskasvatus- ja vapaa-aikapalvelut ostopalvelusopimuksella. Vimpelin kunnan organisaatiossa on kunnan oma tilaajalautakunta.

Sivistystoimelle oli vuoden 2017 talousarviossa asetettu viisi valtuustoon nähden sitovaa toiminnallista tavoitetta.

Perusopetuksen tavoite 9. luokalta päättötodistuksen saaneista toisen asteen koulutuksen aloittamisesta toteutui 99,4 %:sti.

Tavoite muodollisesti pätevän henkilöstön määrästä toteutui 98 %:sti.

Kirjastopalvelujen tavoite pysyä kirjastopoliittisen ohjelman suoritusmäärissä ja läänin keski-tasolla ei toteutunut.

Suomi 100-juhlavuoden tapahtumia toteutettiin sivistystoimen kaikilla osa-alueilla.

Vuoden 2017 vapaa-aikatoimen valtuustoon nähden sitovat tavoitteet toteutuivat. Tavoitteena olivat tapahtumien järjestäminen kylille ja nuorisotakuun toteuttaminen. Vapaa-aikatoimen tyytyväisyyskysely toteutettiin. Starttipaja Laiturin 15-25 -vuotiaille nuorille tarkoitettu paja jatkoi toimintaansa.

Sivistystoimi on toiminut taloudellisesti, kulut ovat alittuneet talousarvioon nähden 6 875 eurolla. Sivistystoimen hallinnon nettomenot ovat Vimpelin osalta 84 408 euroa.

Esi- ja perusopetuksen talousarvio alittui 47 548 eurolla. Nettokustannukset Aapiskylän koululla olivat oppilasta kohti 7 904 euroa ja Yhteiskoululla 8 613 euroa.

Vimpelin lukion toimintakulut (netto) ilman valtionosuutta olivat 728 045 euroa. Painotettu opiskelijamäärä oli 71,2. Nettokustannukset oppilasta kohden olivat 10 225 euroa. Kun valtionosuus vähennetään nettokustannuksista, Vimpelin maksuosuus lukion kustannuksista on 121 358 € eli 1 704 euroa/oppilas.

Etelä-Pohjanmaan Musiikkiopisto ylitti talousarvion 1 190 eurolla. Vimpelin toimipisteessä oli 47 oppilasta. Toiminnallisia tavoitteita Musiikkiopiston toiminnalle ei oltu määritelty.

Järvi-Pohjanmaan Kansalaisopisto alitti budjettinsa 2 291 eurolla. Kaikki kurssit eivät ole toteutuneet vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Nettokustannus kurssilaista kohden oli 168 euroa.

Kirjastopalvelut alitti talousarvion 8 583 eurolla. Asukasta kohti lainauksia oli 11,98, kun kirjaston oma tavoite oli 16 lainaa/asukas. Lainaajia kuntalaisista oli 35,37 %, kun tavoite oli 45 %. Kirjastokäyntejä oli 6,61 käyntiä/asukas. Lainan hinnaksi tuli 5,7 €. Muodollisesti pätevän henkilökunnan tavoite toteutui.

Kirjasto sai omatoimikirjaston perustamiseen Aluehallintovirastolta 20 000 euron avustuksen ja toiminto otettiin käyttöön 18.12.2017. Eepos -kimppaan liitettiin 7.2.2017. Taloudelliset tunnusluvut toteutuivat hyvin. Toiminnallisista tavoitteista toteutui monipuolista, ajantasaista ja kysyntää vastaava aineistokokoelma -tavoite, mutta muut toiminnalliset tavoitteet eivät toteutuneet.

Museopalveluille ei ole Vimpelin osalta asetettu tavoitteita. Kävijämäärä oli n. 450 henkeä. Suomen Pesäpallomuseon -status edellyttäisi enemmän panostusta perusnäyttelyn uusimiseen ja kokoelmanhallintaan.

Kulttuuripalvelujen sitovien toimintatavoitteiden määrittelyä tulisi täsmentää. Jos vastuuhenkilöä palvelujen tuottamista varten ei voida nimittää, voisi kotiseutu- ja muille yhdistyksille myöntää avustusta tapahtumien ja palvelujen tuottamiseen.

Kotihoidontukimenot ylittyivät n. 19 000 eurolla. Kelan kautta maksettavaa tukea maksettiin laskeneesta syntyvyydestä huolimatta aiempaa enemmän eli yhteensä 166 664 euroa.

Vapaa-aikatoimi tekee tiivistä yhteistyötä teknisen toimen kanssa osallistumalla liikuntarakentamisen ja kehittämishankkeiden suunnitteluun ja toteuttamiseen. Vapaa-aikalautakunnalle vuodeksi 2017 asetettuja tavoitteita olivat perheliikunnan edistäminen yhteistyössä muiden hallintokuntien ja kolmannen sektorin kanssa, lasten ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen, syrjäytymisen vähentäminen ja erityisliikunnan kehittämissuunnitelman laadinta.

Lautakunnan tavoitteista toteutuivat Vimpelin osalta perheliikuntatapahtuma ja erityisliikunnan toteuttaminen. Kunnanhallitus asetti 26.6.2017 nuorisovaltuuston vv. 2017-2018 ja hyväksyi sille toimintasäännön.

Liikuntatoimen talousarvio alittui 23 813 eurolla ja nuorisotoimi ylittyi 16 557 eurolla.

Järvi-Pohjanmaan sivistyslautakunnalle asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet.
--

Järvi-Pohjanmaan maaseutulautakunta

Maaseutulautakunnalle oli talousarviossa asetettu neljä sitovaa toiminnallista tavoitetta, jotka olivat selkeät ja mitattavat.

Ensimmäinen tavoite koski maatalouden tuotantotukien maksatusta ensimmäisenä maksupäivänä 80 %. Toimintakertomuksen mukaan tavoite tukien maksatuksesta ensimmäisenä maksupäivänä toteutui. Toteutusprosentti tukien maksatuksesta ensimmäisenä maksupäivänä putosi muutaman prosenttiyksikön vuoden 2016 toteumasta (2016 99,60%; 2017 97,93 %).

Toinen tavoite oli maaseudun kehittämiseen liittyvien kontaktien ja tilaisuuksien määrä. Maaseututoimi on mukana suunnitellussa lähiruokahankkeen suunnittelussa ja toteuttamisessa, jonka Järviseudun ammatti-instituutti toteuttaa Leader -rahoituksella. Taloushallintoa, tuotantoa, jatkojalostusta sekä jaksamista on käsitelty pienryhmäkoulutuksissa Elinvoimaa Kauhavan ja Järviseudun maataloille hankkeen myötä. Vuosina 1955 – 1960 syntyneille viljelijöille on järjestetty asiakaskohtainen (yrittäjäperhekohtainen) neuvontatapaaminen. Asiakaskontakteja vuonna 2017 yht. 136 kpl. PuuLiike-hankkeen avulla on järjestetty kolme työpajaa. Hanke on myös toteuttanut kaksi tutustumismatkaa Pietarsaareen ja Keski-Suomeen. Maaseututoimi on ollut mukana myös CESME-kiertotaloushankkeessa. Tavoitteet ovat toteutuneet.

Kolmas tavoite puolestaan kohdistui lomittajien ammattitaitoon. Maatalouslomittajien kanssa on käyty kehityskeskusteluita selvittäen heidän koulutustarpeet ja –toiveet. Näiden pohjalta on järjestetty täydennyskoulutusta yhteensä 7 päivää. Lisäksi on järjestetty tilakohtaista perehdytystä tarpeen mukaan. Tavoite toteutunut toimintakertomuksen mukaan.

Neljäs tavoite oli lomituspalveluiden 100 prosentin kattavuus. Maatalousyrittäjän osalta vuosilomia pidetään keskimäärin 26 päivää/maatalousyrittäjä/vuosi. Turkistuottajien osalta puolestaan kaikki lomaan oikeutetut käyttävät lainmukaiset 18 vuosilomapäiväänsä. Lomitettujen maatalousyrittäjien vuosilomapäivien osalta toteuma on kuvattu kuntakohtaisesti keskiarvona. Tavoitteelle oli asetettu täsmällinen mittari 26 päivää. Toteuma on kuvattu kunnittain sekä keskiarvona. Alajärvi 25,81 päivää, Soini 26,68 päivää ja Vimpeli 23,14 päivää. Keskiarvo oli 25,53 vuosilomapäivää yrittäjää kohti. Tavoite alittui hieman. Turkistuottajista 17 on pitänyt kaikki 18 vuosilomapäiväänsä. Kaikkiaan turkistuottajia on 19, joista yksi käytti 10 päivää ja yksi ei pitänyt lomaa lainkaan. Tavoite alittui hieman.

Maaseutulautakunnan talousarvio 2017 oli 380 259 euroa ja tilinpäätös oli 286 816 euroa eli talousarvion alitus oli 93 443 euroa. Maaseutulautakunta on jatkanut toimintaansa tehokkaasti ja taloudellisesti kiitettävällä tavalla.

Tarkastuslautakunta kiittää virkamies- sekä luottamushenkilöhallintoa maaseututoimen jatkuneesta aktiivisesta kehittämisestä.

Järvi-Pohjanmaan maaseutulautakunnalle asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet muutamaa lukuun ottamatta.

Kunnanhallitus

Kunnan elinkeinotoimen osalta kunnanhallitus pyrkii omalta osaltaan edesauttamaan uusia yrityksiä, työllisyystilannetta ja elinkeinoelämää koskevien tavoitteiden saavuttamista. Yritystoimintaan liittyviä hankkeita käsitellään entiseen tapaan kesken talousarviovuottakin. Tavoite toteutui elinkeinotoimen osalta hyvin.

Kunnanhallituksen tavoitteena on ollut työpaikkojen määrän positiivinen kehitys, asukaskehityksen kääntäminen positiiviseksi, kunnan talouden saaminen tasapainoon, peruspalvelujen säilyttäminen omassa kunnassa. Kunnanhallituksen tavoitteena on ollut myös vähentää kokouksiaan taloudellisista syistä 15 kappaleeseen vuodessa.

Asukas- ja työpaikkakehitystä koskevat tavoitteet eivät täyttyneet. Asukasmäärä laski 52 henkilöllä. Kunnan taloudellinen tulos on ollut kolmena vuotena peräkkäin hyvä ja alijäämä saatiin katettua kokonaan. Tulos on saavutettu sekä koko julkisen talouden piristymisen että kunnan palvelutuotantoon tehtyjen muutosten kautta. Kunnanhallitus kokoontui vuonna 2017 yhteensä 18 kertaa, joten tavoite ei toteutunut.

Työpaikkojen määrän positiivisesta kehityksestä ja peruspalvelujen säilyttämisestä omassa kunnassa. Tarkastuslautakunta ei voi arvioida tavoitteiden toteutumista tilinpäätöksen perusteella.

Tavoitteiden asetanta on osittain pysynyt edellisvuoden tasolla, joka vaatisi tarkastuslautakunnan mielestä tarkempaa analysointia mitattavien kriteereiden määrittelyssä. Uutta kuntastrategiaa alettiin valmistella loppuvuodesta 2016 ja valtuusto hyväksyi sen 23.1.2017. Tarkastuslautakunta katsoo tämän olevan positiivinen signaali kunnan tulevaa kehittämistä ajatellen.

Kunnanhallitus allekirjoittanut tilinpäätöksen 26.3.2018. Tilinpäätös on säännösten mukaan allekirjoitettu maaliskuun loppuun mennessä.

Tekninen lautakunta

Liikuntapaikkojen hoito siirtyi 1.1.2017 alkaen Vimpelin kunnan tekniselle toimelle.

Yhdyskuntasuunnittelu

Yhdyskuntasuunnittelun osalta on ollut tavoitteena käynnistää Sääksjärven alueen osayleiskaavan ja rantaosayleiskaavan laadinta ja saada se yhteen viranomaiskäsitteeseen vuoden 2017 aikana. Tavoitetta ei saavutettu, koska hanke käynnistynyt vasta vuonna 2018 luontoselvityksellä. Yhdyskuntasuunnittelun osalta tilikauden alijäämä talousarvioon nähden 53 023,62 euroa suurempi.

Yhdyskuntatekniset palvelut

Yhdyskuntateknisten palveluiden toteuma oli 115,8%, joka johtui viemärlaitoksen palvelujen ostojen sekä rakennusmateriaalin noususta. Puhdistamon puhdistuskapasiteetin tehostamisen myötä kuiva-ainemäärä lisääntynyt 63 %. Vesi- ja viemärlaitokselle on arvioitu tulot 75 000 euroa liian suuriksi, joten tulojen toteuma on 91,1 %.

Liikenneväylät

Liikenneväylien tavoitteena on ollut liikennekuolemien / vakavien liikenneonnettomuuksien määrän säilyttäminen 0-tasolla kaava- ja yksityisteiden kunnossapitoalueella. Tavoite toteutui. Tilikauden alijäämä talousarvioon nähden 3 284,38 euroa suurempi.

Puistot ja yleiset alueet

Puistojen ja yleisten alueiden osalta tavoitteena on siistiä vähintään yksi kunnan omistama alue/kiinteistö vuoden aikana. Toimintakertomuksen mukaan tavoite toteutui, sillä Riihimäen sekä Hovilan alueiden leikkikenttiä on siistitty. Tulot eivät toteutuneet suunnitellusti ja menot ylittivät talousarvioon myönnetyn määrärahan. Tilikauden alijäämä 16 614,81 euroa suurempi kuin talousarvioon kirjattu.

Ulkoilu- ja liikunta-alueet

Ulkoilu- ja liikunta-alueiden osalta tavoitteena on puolittaa latukoneella ajatut työtunnit, mutta silti säilyttää hyvän latuverkoston taso. Toimintakertomuksessa mainitaan tavoitteen saavutettavan latukoneen uusimisella ja että tavoitteeseen päästiin. Tilikauden alijäämä ylittyi talousarvion nähden 2 077,23 eurolla. Yleisten alueiden määrärahat ylittyivät 24,1 %. Kaavateiden kunnossapitoon varattu määräraha ei riittänyt pakollisiin kunnossapitotoimenpiteisiin vaan on ylittynyt 20 323 eurolla. Tämä ylitys on johtunut enimmäkseen kaavateiden talvihoidosta. Yksitysteiden kunnossapito tuli talousarvioon nähden 10 942 euroa edullisemmaksi. Valaistuksen uusiminen Suksitiellä kokonaan ja

muualla sammuneiden lamput vaihtaminen pysyi lähes määrärahan puitteissa. Ylitystä vain 150 euroa.

Ympäristön huolto ja rakennusvalvonta

Ympäristön huolto ja rakennusvalvontaan on asetettu talousarviossa kolme eri tavoitetta.

1. Ympäristön siisteyden, turvallisuuden sekä viihtyvyyden parantaminen. Tämän tuloksena oli saada 1-3 siistiytynyttä kiinteistöä kunnan alueella. Tavoitteeseen on päästy tehdyn ympäristökatselmuksen myötä lähetetyillä kirjeillä kiinteistöjen omistajille, joissa esitetty alueiden siistimistä / kiinteistöjen korjausta.
2. Olemassa olevan osoitteiston läpikäyminen siten, että saadaan tarkat osoitteet mm. loma-asunnoille. Tavoite toteutunut.
3. Asiakaspalvelun parantaminen toimenpideluettelon avaamisella selkeämpään muotoon sekä nettisivujen kehittämisellä paremmin kuntalaisia palvelevaksi. Tavoitteen toteutumiseen ei ole toimintakertomuksessa otettu kantaa muuten kuin, että kunnan kotisivuja on uudistettu vuonna 2017. Lisäksi rakennusvalvonta siirtyi käyttämään lupapiste –palvelua.

Vimpelin osalta ympäristönsuojelun tilikauden alijäämä jäi talousarviosta 2 842,78 euroa pienemmäksi. Vastaavasti Alajärvellä ylijäämää 355,50 euroa.

Rakennusvalvonnassa viranomaispalvelu ostettiin sopimuksen mukaan Lappajärven kunnalta. Rakennustarkastaja on käynyt Vimpelissä vain tarvittaessa. Rakennusvalvonnan toimintatuotot olivat 62,3 % ja ne jäi alle talousarvion. Tähän on vaikuttanut rakentamisen vähäisyys. Toimintatuotot olivat 79,4 % ja tämä alitus talousarviosta johtui rakennustarkastajan viran täyttämättä jättämisestä huhtikuusta vuoden loppuun. Yhdyskuntapalvelut yhteensä tilikauden osalta alijäämäinen -474 920,47 euroa, kun talousarvio -462 294 euroa.

Toimitila ja vuokrauspalvelut

Toimitila ja vuokrauspalveluiden osalta ollut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet löytää kolme mahdollisen rakennusvaurion ennaltaehkäisevää toimenpidettä kunnan kiinteistöissä. Näihin toimenpiteinä on tehty Nuorisotalolle uusi rossilattia ja samalla uusittiin viemäristöä. Intervallin osalta on uusittu ulkoverhousta sekä lämpöeristystä. Yhteiskoululle on toteutettu ikkunoiden vaihto. Toimintakertomuksessa näillä toimenpiteillä kerrotaan tavoitteen toteutuneen. Tilikauden alijäämäinen tulos toimitila ja vuokrauspalvelut yhteensä 5 227,92 euroa pienempi kuin talousarvio.

Puhdistus- ja ravitsemuspalvelut

Puhdistuspalvelun osalta ollut tavoitteena tehdä siivousmitoitus kunnan omistamiin kiinteistöihin, jotta työntekijöiden hyvinvointia voitaisiin lisätä ja samalla taata tasapuolinen kohtelu. Tätä mitoitusta ei kuitenkaan ole tehty vuonna 2017. Talousarvion toimintakulujen toteuma 104,8 % määrärahan ylittyessä 19 600 euroa. Tämä johtui henkilöstökulujen kasvamisesta Tuulikellon ja Metsätarhan päiväkodin tilauksesta, joihin ei oltu varattu määrärahoja. Toimintatulot ylittyivät 6 871 eurolla. Tilikauden alijäämä talousarvioon nähden 7 071,69 euroa pienempi.

Ravitsemuspalvelun toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kohdistui seuraavasti. Talousarvioon varattu määräraha riittää palvelujen tuottamiseen ja ravitsemuspalveluissa käytetään kotimaisia elintarvikkeita. Talousarvion osalta toteuma 100,3 %, joten määrärahan ylitys ollut vähäinen. Ravitsemuspalvelussa on päästy kotimaisuusasteessa 95 %:iin, kun on pyritty käyttämään kotimaisia elintarvikkeita. Ravitsemushuollon toimintakate ollut talousarvioon nähden 16 555,95 euroa parempi.

Vesihuoltolaitos

Uusia vesiliittymissopimuksia tehtiin 7 kpl, joista tulot yhteensä 2 550,36 euroa. Uusia viemäri liittymissopimuksia 11 kpl, joista tulot yhteensä 22 698 euroa. Jätevettä on johdettu vuonna 2017 puhdistettavaksi 239 986 m³ (sisältää Lappajärven Itärannan jätevesiosuuskunnalta 12 520 m³ sekä sako- ja umpisäiliölietteitä 644 m³).

Vesihuoltolaitokselle on asetettu talousarvioarviossa neljä toiminnallisia tavoitetta. Tavoitteet oli kirjattu myös toimintakertomukseen ja niihin oli vastattu asiallisesti. Tavoitteisiin oli päästy osittain. Tilikauden ylijäämä jäi talousarviosta 115 698,80 euroa.

Tarkastuslautakunta muistuttaa teknistä lautakuntaa, että tavoitteiden tulee olla toiminnan kehittämiseen tähtäviä ja mitattavissa olevia. Lisäksi tarkastuslautakunta huomauttaa edelleen, että tekninen lautakunta ja viranhaltijat noudattavat johto- ja hankintasääntöjä toiminnassaan. Yli 10 000 euron investoinnit tulee tuoda lautakunnan käsittelyyn kuten myös ja investointien määräraha ylitykset.

Teknisen lautakunnan tulee kehittää entisestään toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden asettamista, että se palvelee tarkoitustaan. Tavoitteiden pitää olla toimintaa kehittäviä ja mitattavia.

Investoinnit

Suurimmat investoinnit vuonna 2017 olivat jätevesipuhdistamon saneeraus 107 500,00 euroa, intervalliosaston ulkoseinien korjaus 60 000,00 euroa, yhteiskoulun ikkunoiden uusiminen 53 430,99 euroa ja nuorisotalon lattioiden uusiminen sekä keittiön kaapistot ja tasot 46 00,00 euroa. Investointien kustannukset olivat yhteensä 688 486,15 euroa. Tulot 47 649,15 euroa, nettokustannukset 640 837,00 euroa. Talousarvioon oli varattu investointeihin netto 618 040 euroa, joka ylitettiin 22 797,00 eurolla, toteuman ollessa 103,7%.

Investointien talousarviomuutoksiin on syytä kiinnittää huomiota jatkossa.

Kunnan konserniyhtiöt

Vimpelin kunnan kuntalain (410/2015) mukaiset konserniohjeet on hyväksytty 15.5.2017. Vimpelin kunnanvaltuusto asettaa keskeisille konserniyhteisöille tavoitteet vuosittain. Kunnanvaltuusto edellyttää, että kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen tulee omassa palvelutuotannossaan noudattaa kunnanvaltuuston hyväksymiä tavoitteita.

Vuodelle 2017 kunnanvaltuusto on asettanut seuraaville yhteisöille tavoitteet

- Kiinteistö Oy Rentolankartano
- Vimpelin Lämpö Oy
- Vimpelin keskuskiinteistöt Oy

Lautakunnan arviointi tavoitteiden toteutumisesta perustuu vuoden 2017 talousarvioon ja tilinpäätökseen.

Omistajapolitiikka on kuntakonsernin johtamisväline. Omistajapolitiikan osa-alueita ovat omistajastrategia ja konserniohjaus. Konserniohjauksella kuntakonsernin johto pyrkii toimintayksikköjen tehokkaaseen ja tulokselliseen ohjaukseen.

Koy Rentolankartanon (Kunnan omistusosuus 100%) tavoitteena oli positiivinen tulos, käyttöaste 100%, vuokrasaatavien seuranta tiukemmaksi, kuntotarkastusten tulosten toteutuminen budjetin rajoissa. Yhtiö voi realisoida harkintansa mukaan omistamiaan asuntoja ja yhtiön tervehdyttämishojelman toteuttaminen. Lisäksi selvitykseen yhtiön mahdollinen myynti tai fuusio alueelliseen asunto-osakeyhtiöön.

Tavoitteet ovat pääosin toteutuneet.

Vimpelin lämpö Oy (Kunnan omistusosuus 70,8%) Tavoitteena ollut lämmön myynnin kasvattaminen, mutta liikevaihto laski hieman edelliseen vuoteen verrattuna. Osinkotuottoja omistajille; ei toteutunut.

Vimpelin keskuskiinteistöt Oy (Kunnan omistusosuus 59,2%) Yhtiölle asetetut tavoitteet käyttöaste 100%; ei toteutunut, tilikauden tulos positiivinen; toteutui, osakkeiden myynti; ei toteutunut.

Asunto Oy Kotipiha (Kunnan omistusosuus 100%) Yhtiö teki positiivisen tuloksen.

YHTEENVETO

Vuonna 2017 Vimpelin kunta teki hyvän tuloksen, joka oli kuitenkin edellisvuoteen nähden 521 tuhatta euroa pienempi. Huomioitavaa on, että vuonna 2017 omaisuutta ei myyty.

Kunnan vuosikate oli 1,825 miljoonaa euroa. Kriisikunnan kriteerien määrä vanhan kuntalain mukaan pysyi edellisen vuoden tasolla. Nykyisen kuntalain mukaan kuntakonsernikriteereitä on neljä kappaletta, joista Vimpelin kunta täyttää kaksi. **Taseeseen kertyi ylijäämää 84,31 euroa per asukas (Kuntakonserniylijäämä oli 226 euroa per asukas)**. Huomioitavaa on, että näin nopea talouden tervehtyminen on ylittänyt kaikki asiantuntijoiden arviot. **Tarkastuslautakunta pitää edelleen tärkeänä, että kuntakonserni jatkaa taloudentasapainottamista ja menojen kriittistä tarkastelua.**

Kunnan taseeseen kertynyt ylijäämä on 250 752 euroa. Huomioitavaa on, että kuntakonsernin ylijäämä on tätäkin suurempi n. 673 tuhatta euroa. Kuntatalous on tasapainottunut ennakoitua nopeammin.

Vimpelin erikoissairaanhoidossa sairaanhoitopiiriltä ostetut palvelut kasvoivat vuoteen 2016 verrattuna 170 000 euroa. Asiakkaat ovat tarvinneet sairaanhoitopiirin ulkopuolelta ostettuja palveluita enemmän kuin edellisenä vuonna (50 000 euroa). Erikoisaloista neurologian ja sisätautien kustannukset kasvoivat. Erikoisaloista sisätaudeissa on Vimpeliläisillä korkeimmat kustannukset (696 000 euroa) ja toiseksi korkeimmat psykiatriassa (384 000 euroa).

Sivistys-, teknisen ja perusturvan osalta on edelleen saatavissa selkeitä kustannussäästöjä jotka tuovat pitkäjänteistä uskottavuutta Vimpelin kunnan taloudenpitoon.

Yhteisten ja omien lautakuntien kustannuksia tulee tarkkailla edelleen aktiivisesti ja tarpeen vaatiessa vaadittava päivitettäväksi.

Tarkastuslautakunta esittää, että valtuusto edellyttää kunnanhallituksen ja lautakuntien käsittelevän arviointikertomuksen lokakuu 2018 loppuun mennessä ja antavan selvityksen arviointikertomuksessa esitettävien havaintojen johdosta mahdollisesti suoritettavista toimenpiteistä edellä mainittuun ajankohtaan mennessä.

Vimpelissä 30.05.2018

Jyrki Niemi pj.

Mikael Mikola vpj.

Aila Aho jäsen

Jouni Leppäaho jäsen

Laila Järvenpää jäsen